

**Громадська організація
«Київський медичний науковий центр»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ОСОБЛИВОСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ПРЕДМЕТУ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПРЕДСТАВНИКІВ МЕДИЧНИХ НАУК»**

5–6 червня 2020 р.

Київ
2020

УДК 001.8:61(063)

О-75

О-75   **Особливості модернізації предмету досліджень представників медичних наук** : Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5–6 червня 2020 р.). – Київ: «Київський медичний науковий центр», 2020. – 100 с.

Матеріали збірника друкуються мовою оригіналу.

Організаційний комітет не завжди поділяє думки та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права під час використання наукових ідей та матеріалів цього збірника посилання на авторів і видання є обов'язковим».

УДК 001.8:61(063)

Ластівка І. В., Матвійв Б. Т., Анцупова В. В. ВИПАДОК СИНДРОМУ ХХХ.....	39
Ляхно О. В., Цівенко О. І., Білостоцька О. В. ВМІСТ ВІТАМІНУ D3 І ДЕЯКИХ АДИПОКІНІВ ПРИ ГІПОТИРЕОЗІ.....	43
Ляхно О. В., Цівенко О. І., Гуліда В. О. АДПОКІНИ І ЕХОКАРДІОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ У ЧОЛОВІКІВ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ ТИПУ 2 ТА ГІПОТИРЕОЗУ.....	47
Ляхно О. В., Цівенко О. І., Ковальов В. Г. ЛЕПТИНОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ У ПАЦІЄНТІВ З НЕАЛКОГОЛЬНОЮ ЖИРОВОЮ ХВОРОБОЮ ПЕЧІНКИ, АСОЦІЙОВАНОЮ З ОЖИРІННЯМ ТА НАДЛИШКОВОЮ МАСОЮ ТІЛА.....	52
Міронов Є. В. ЕЛЕКТРОННО-МІКРОСКОПІЧНІ ЗМІНИ В ШКІРІ ЩУРІВ ЧЕРЕЗ 1, 3, 7, 14, 21 ТА 30 ДІБ ПІСЛЯ ТЕРМІЧНОЇ ТРАВМИ НА ФОНІ ВВЕДЕННЯ ПЕРШИХ 7 ДІБ 0,9% РОЗЧИНУ NaCl.....	57
Прыгкова А. В. ПРИМЕНЕНИЕ ROC-АНАЛИЗА В РАМКАХ МАТЕМАТИЧЕСКОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ ПРОГНОЗА ВЕРОЯТНОСТИ РАЗВИТИЯ НЕФРОПАТИИ У ПАЦИЕНТОВ С РАННИМ РЕВМАТОИДНЫМ АРТРИТОМ.....	62
Різниченко О. К., Крючкова І. О. НЕВРОЛОГІЧНІ УСКЛАДНЕННЯ В БАРІАТРИЧНІЙ ХІРУРГІЇ.....	66
Фещенко Ю. І., Гуменюк Г. Л., Зайков С. В., Грішова Н. А., Ніколаєва О. Д., Меренкова Є. О. ПОРУШЕННЯ ЛЕГЕНЕВОЇ ВЕНТИЛЯЦІЇ У ХВОРИХ НА САРКОІДОЗ ЛЕГЕНЬ.....	69
Filtz O. O., Fitkalo O. S. THE UNDERSTANDING OF CO-MORBIDITY AND INTRODUCTION OF THE NOTION COUNTER MORBIDITY IN PSYCHIATRY.....	73
Чиняк О. С. ПОРІВНЯЛЬНА КЛІНІКО-НЕВРОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХВОРИХ З ХВОРОБОЮ АЛЬЦГЕЙМЕРА ТА СУДИННОЮ ДЕМЕНЦІЄЮ.....	78

3. Серцево-судинний ризик на тлі дисфункції щитоподібної залози / О.І. Мітченко, В.Ю. Романов, А.О. Логвиненко, М.В. Гвоздик, І.В. Чулаєвська // Здоров'я України. – 2012. – № 20 (297). – С. 27-29.
4. Effraimidis G., Badenhoop K., Tijssen J.G., Wiersinga W.M. Vitamin D deficiency is not associated with early stages of thyroid autoimmunity // Eur. J. Endocrinol. – 2012. – Vol. 167(1). – P. 43–48.

Лахно О. В., кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри внутрішньої медицини № 3 та ендокринології

Цівенко О. І., кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри внутрішньої медицини № 3 та ендокринології

Гуліда В. О., лікар-інтерн кафедри
внутрішньої медицини № 3 та ендокринології

*Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна*

АДІПОКІНИ І ЕХОКАРДІОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ У ЧОЛОВІКІВ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ ТИПУ 2 ТА ГІПОТИРЕОЗУ

В даний час відзначається прогресивне зростання числа хворих на цукровий діабет (ЦД). За прогнозами Міжнародної діабетичної асоціації, до 2040 р їх кількість у всьому світі збільшиться до 642 млн чоловік, переважно за рахунок хворих на ЦД типу 2 [1]. Також в даний час відзначається збільшення числа хворих на гіпотиреоз. Поширеність манифестного гіпотиреозу в популяції складає 0,2-3% [2]. Ці захворювання асоційовані з надмірною масою тіла, гіперінсулінемією, дисліпідемією, що призводить до важкого атеросклеротичного ураження судин і дисметаболічних змін міокарда [3].

Мета – оцінити взаємозв'язок адіпокіни і ехокардіографічних показників у хворих на ЦД 2 типу та гіпотиреоз.

Матеріали і методи. Були обстежені 20 чоловіків у віці від 38 до 64 років. У 1-у групу увійшли 10 чоловіків з гіпотиреозом, медіана віку яких склала 54,00 (43,00; 60,25) року, індекс маси тіла (ІМТ) – 32,11 (25,86; 38,63) кг / м². 2-у групу склали 10 чоловіків з ЦД типу 2 з медіаною віку 57,00 (50,25; 62,00) років, ІМТ – 30,30 (27,19; 33,80) кг/м². Контролем служили результати обстеження 30 практично здорових чоловіків, які були розділені на 2 групи. У 1-ю (молодшу) контрольної групи увійшли 20 чоловіків, медіана віку яких була 21,00 (20,00; 21,00) рік і ІМТ – 22,92 (21,00; 24,85) кг/м². 2-ю (старшу) контрольну групу склали 10 чоловіків з медіаною віку 54,00 (51,00; 56,00) року і ІМТ – 26,10 (24,60; 29,70) кг/м².

Діагноз «цукровий діабет типу 2» був поставлений на підставі критеріїв Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) (2013). Діагноз «первинний гіпотиреоз» встановлювався відповідно до класифікації гіпотиреозу, на підставі даних клініко-лабораторного обстеження. Критеріями виключення з дослідження були: інсулінотерапія, виражені порушення функції печінки і нирок, важкі хронічні захворювання легенів, перенесений інфаркт міокарда, пороки серця.

У групі пацієнтів з гіпотиреозом всі чоловіки отримували лікування препаратами L-тироксину. У 7 (70,0%) чоловіків причиною гіпотиреозу був хронічний аутоімунний тиреоїдит, у 3 (30,0%) – зниження функції щитовидної залози було післяопераційним. Всі хворі на ЦД типу 2 на момент обстеження знаходилися на таблетованій цукрознижувальній терапії (препаратами сульфонілмоче-провини, бігуанідами, інгібіторами ДПП-4). У 100% обстежених з ЦД типу 2 і 70% пацієнтів з гіпотиреозом була діагностована артеріальна гіпертензія I і II ступеня, в зв'язку з чим дані пацієнти отримували гіпотензивну терапію [інгібітори ангіотензинперетворюючого ферменту (іАПФ), блокатори кальцієвих каналів, діуретики].

У всіх обстежених визначалися антропометричні показники: зростання, маса тіла, окружність талії (ОТ), окружність стегон (ОС), з подальшим розрахунком співвідношення ОТ / ОС і ІМТ за формулою (ВООЗ, 1997): $ІМТ = \text{маса тіла (кг)} / \text{ріст (м}^2\text{)}$. Ступінь ожиріння оцінювалася за класифікацією ВООЗ (1997): при значенні ІМТ 25-29,9 кг/м² діагностували надлишкову масу тіла, 30-

34,9 кг/м² – I ступінь ожиріння, 35-39,9 кг/м² – II ступінь ожиріння, 40 кг/м² і більше – III ступінь ожиріння. Концентрація глюкози в плазмі визначалася глюкозооксидазним методом. Рівень імунореактивного інсуліну (ІРІ) досліджувався методом імуноферментного аналізу. Інсулінорезистентність (ІР) оцінювали за індексом НОМА-ІР, який розраховувався за формулою: $\text{НОМА-ІР} = \text{ІРІ} \times \text{глікемія натще} / 22,5$. Рівень адипонектину, лептину і резистину в сироватці крові досліджувався методом імуноферментного аналізу.

Пацієнтам з гіпотиреозом і ЦД типу 2 проводилося ехокардіографічне дослідження на апараті Logic7 в стандартних позиціях. Кількісна оцінка показників ехокардіографії здійснювалася згідно спільним рекомендацій Європейської ехокардіографічної асоціації та Американського ехокардіографічного товариства [6]. Контролем служили результати обстеження 20 здорових чоловіків, середній вік яких склав 22,00 (21,00; 22,00) року.

Морфометричні показники лівого шлуночка (ЛШ) оцінювалися по товщині міжшлуночкової перегородки в діастолу і систолу (МШПд, МШПс), товщині задньої стінки лівого шлуночка в діастолу і систолу (ЗСЛШд і ЗСЛШс), кінцевого диастолічного і кінцевого систолічного розмірами ЛШ (КДР і КСР), предсердно-желудочковому співвідношенню (ЛП / КДР). Об'ємно-функціональні показники ЛШ оцінювалися по масі міокарда лівого шлуночка (ММЛШ), індексу ММЛШ (ІММЛШ), кінцевого диастолічного і систолічного об'єму (КДО, КСО), стосовно КДО / ММЛШ. Критерієм гіпертрофії міокарда ЛШ була наявність 2 з 3 показників: гіпертрофія стінок ЛШ (МШПд і / або ЗСЛШд), збільшення ММЛШ і ІММЛШ більше 115 г / м² для чоловіків [6]. Про скорочувальній здатності міокарда ЛШ судили по фракції викиду (ФВ), в нормі ФВ > 55%. Статистичну обробку отриманих даних виконували на комп'ютері за допомогою Microsoft Excel 2007 і пакета програм SPSS 11.5 (SPSS Inc., США). Оцінювали нормальність розподілу з використанням критерію Шапіро-Уїлкі.

Результати і обговорення. За результатами антропометричні обстеження встановлено, що у чоловіків з гіпотиреозом і ЦД типу 2 ІМТ достовірно перевищував контрольні значення ($p < 0,05$) і відповідав I ступеня ожиріння [32,11 (25,86; 38,63) і 30,30 (27,19; 33,80) відповідно]. Також у пацієнтів цих 2 груп ВІД була більше

94 см, а відносини ОТ/ОС більше 0,95 [0,97 (0,91; 1,00) і 1,00 (0,96; 1,03) відповідно], що дозволило діагностувати у них вісцеральний тип ожиріння. У пацієнтів з гіпотиреозом рівень глюкози плазми достовірно перевищував аналогічний показник молодшої контрольної групи ($p < 0,001$), але при цьому не виходив за межі нормального діапазону.

Найбільш виражені гіпоадіпонектіємія і гіперлептинемія були встановлені в групі чоловіків з гіпотиреозом. Значущої зміни рівня резистину у обстежених пацієнтів в порівнянні з групами контролю відзначено не було. При аналізі морфометричних показників лівого шлуночка було виявлено, що товщина МШПс, МШПд і ЗСЛШд у пацієнтів з гіпотиреозом і ЦД типу 2 була значимо більше в порівнянні з аналогічними показниками контрольної групи ($p < 0,05$). значення КСР і КДР у обстежених пацієнтів щодо осіб групи контролю не відрізнялися ($p > 0,05$). Аналіз об'ємно-функціональних показників ЛШ представив статистично достовірне збільшення ММЛЖ і ІММЛШ у пацієнтів 2 груп в порівнянні з показниками контрольної групи. Ці дані можуть свідчити про наявність гіпертрофії міокарда ЛШ без ознак його дилатації у пацієнтів даних груп. Це узгоджується з даними інших авторів. Зміна об'ємно-функціональних показників ЛШ сприяє збільшенню лівого передсердя.

Збільшення розмірів ЛП призводить до підвищення тиску в легеневій артерії, що, в свою чергу, сприяє розвитку гіпертрофії правого шлуночка (ПШ). У всіх обстежених пацієнтів розміри ПШ були достовірно збільшені щодо контрольної групи ($p < 0,05$). Ці дані свідчать про вплив ожиріння на процес ремоделювання міокарда у даних хворих. Ймовірно, гіперлептинемія і гіпоадіпонектіємія впливають на розвиток гіпертрофії міокарда при ЦД типу 2. При аналізі показників систолічної та діастолічної функцій міокарда ЛШ у хворих на гіпотиреоз і ЦД типу 2 було виявлено статистично значуще зниження співвідношення величин максимальних швидкостей раннього (Е) і пізнього (А) наповнення щодо контрольної групи. Найменше значення Е / А відзначено у пацієнтів з ЦД типу 2.

Висновки. 1. У обстежених чоловіків з ЦД типу 2 на тлі вісцерального ожиріння виявлено інсулінорезистентність, яка

супроводжувалася компенсаторною гиперинсулинемией. У групі пацієнтів з гіпотиреозом відзначені посилення інсулінорезистентності і гіперінсулінемія. У чоловіків з ЦД типу 2 і гіпотиреозом виявлено атерогенна дислипидемія. Зміни показників ліпідного обміну були більш виражені в групі пацієнтів з ЦД типу 2. 3. У пацієнтів з ЦД типу 2 і гіпотиреоз встановлені гіпоадіпонектінемія і гіперлептинемія. 4. У чоловіків з ЦД типу 2 і гіпотиреозом виявлена гіпертрофія міокарда лівого шлуночка і діастолічна дисфункція лівого шлуночка при збереженій його скорочувальної здатності. Гіперлептинемія і гіпоадіпонектінемія, можливо, беруть участь в процесі ремоделювання міокарда лівого шлуночка при ЦД типу 2 і гіпотиреозі.

Література:

1. Fleiner H.F. Prevalence of thyroid dysfunction in autoimmune and type 2 diabetes. The population-based HUNT Study in Norway / Fleiner H.F., Bjørø T., Midthjell K. et al. // J. Clin. Endocrinol. Metab. – 2015 Nov. 19. – jc20153235. 2. Han C. Subclinical Hypothyroidism and Type 2 Diabetes: A Systematic Review and Meta-Analysis / Han C., He X., Xia X. et al. // PLoS One. – 2015. – Vol. 10(8).
2. Kaushik Kar. Variations of adipokines and insulin resistance in primary hypothyroidism / Kaushik Kar, Satwika Sinha. // J. Clin. Diagn. Res. 2017. Vol. 11, N 8. P. BC07–BC09.